

POBEDNIK

U poseti sam kod Rite Špajzer, sa željom i namerom da čujem priču o njenom ocu Erihu Špajzeru, višestrukom rekorderu i reprezentativcu Jugoslavije u juniorskoj i seniorsoj konkurenciji u dizanju tegova. Po prestanku aktivnim bavljenjem ovim sportom Erih Špajzer je dugo godina bio savezni kapiten, odnosno trener, praktično sve do svoje smrti.

Rođena sam u Baču. Roditelji su mi bili prosvetni radnici, otac nastavnik nemačkog, a majka nastavnik ruskog jezika. Diplomirala sam na Filozofskom fakultetu u Novom Sadu, smer pedagogija. Nisam se bavila strukom, iako sam 1995. godine upisala poslediplomske studije. Kako sam ostala bez posla, sada se ponovo vraćam ovim svojim studijama.

S obzirom da moj otac nije imao sina, a da sam ja rano počela da se zanimam za sport kojim se bavio moj otac, a to je bilo dizanje tegova, jedini način da ga „nasledim“ i da ostanem u sportu kojim se on bavio je bilo da postanem sudija. Pošto nije bilo uobičajeno da žene budu sudije u ovom sportu to sam, kao prvo, podnela zahtev Evropskoj federaciji za dizanje tegova da mi dozvole da polažem sudijski ispit. Tu dozvoli sam dobila i stekla pravo da polažem sudijski ispit sa međunarodnim punoletstvom, odnosno sa navršenom 21 godinom. Ispit sam uspešno položila 1986. godine pred Savezom Jugoslavije za dizanje tegova. Nakon prvog položila sam i drugi i treći ispit.

Sudim dosta, a pozivaju me i na međunarodna regionalna takmičenja. Danas sam jedina žena sudija internacionalnog značaja u Srbiji. Danas sam najozbiljniji kandidat za sticanje zvanja internacionalnog sudije I stepena. Za ovaj ispit su potrebna dva uslova, a to su: da provedem određeno vreme u dosadašnjem zvanju i da imam praksu u tom zvanju. Ja uslov protoka vremena ispunjavam, ali nemam dovoljan broj suđenja na međunarodnim takmičenjima. Ovo iz osnovnog razloga što u Srbiji nije bilo godinama organizovanih međunarodnih takmičenja, a i zemlje u okruženju su mnogo uznapredovale u ovom sportu, naročito u ženskom dizanju tegova, tako da se takmičenja kod nas održavaju znatno manje.

Na svim državnim prvenstvima i prvenstvima Vojvodine u poslednje tri godine sam učestvovala kao sudija, često i kao delegat ili sekretar. Bila sam i funkcioner u savezu Srbije i Crne Gore.

Kada priča o svome ocu Rita počinje od njegove smrti, zato što je došla neočekivano i nenadano.

Moj otac je umro neočekivano i relativno mlad. Imao je samo 55 godina. Doživeo je moždani udar i posle tri dana je umro. Upravo se bio vratio pre tri dana iz Izraela i trebalo ja da za tri do četiri dana putuje za Grčku. Skoro sav svoj sportski vek je bio na točkovima ili u vazduhu i obišao skoro čitav svet ili, bolje rečeno, onaj svet koji se bavio dizanjem tegova kao sportom. Ovo se uglavnom odnosi na vreme koje je bio trener reprezentacije. Jer, moj otac je praktično prestao da se aktivno bavi dizanjem tegova 1970. godine, kada se rodila moja sestra.

Erih Špajzer je rođen u Baču 1940. godine. Po struci je bio nastavnik nemačkog jezika. Aktivno se bavio dizanjem tegova 16 godina, sve u ekipi HERKULES-a iz Bača. Počeo je da se bavi dizanjem tegova relativno rano, odnosno u onoj dobi kada se dozvoljava mladićima da počnu da se bave ovim sportom, a da to ne ostavi posledice po njihov fizički razvoj. U to vreme HERKULES je već imao plejadu asova.

Posle uspešne takmičarske karijere se posvetio trenerskom pozivu. Bio je višestruki državni rekorder u juniorskoj i seniorskoj konkurenciji. U juniorskoj i seniorskoj konkurenciji je postavio 25 državnih rekorda.

Bio je višestruku reprezentativac Vojvodine, Srbije i Jugoslavije. Prvi put je nastupio za reprezentaciju 1962. godine i to kao prvi dizač tegova iz Bačke.

Novosadski DNEVNIK ga je 1962. i 1963. godine proglasio za najboljeg dizača tegova Vojvodine i uvrstio među 10 najboljih sportista Vojvodine, što je izuzetan uspeh, ako se ima u vidu razvijenost i popularnost dizačkog sporta kod nas. Novosadski Magyar szo ga je 1963. godine proglasio za najboljeg dizača tegova Jugoslavije.

Po prestanku aktivnim bavljenjem ovi sportom Erih Špajzer je stekao zvanje internacionalnog sudije prve kategorije.

Na mesto saveznog selektora je imenovan ubrzo po prestanku bavljenjem ovim sportom 1972. godine, odnosno saveznog trenera, kako se tada ova funkcija nazivala. Na ovoj funkciji je ostao sve do svoje smrti 1995. godine. Paralelno sa ovom funkcijom moj otac je obavljao i funkciju glavnog trenera u klubu dizača tegova HERKULES u Baču. Kao savezni kapiten učestvovao je na olimpijadi u Minhenu 1972. godine.

Pored mnogih sportskih pobeda Erih Špajzer je izvojevao i jednu životnu. Pobedio je rak. Bolest koju pobede samo malobrojni i izuzetni ljudi. Naime, posle jedne bezazlene operacije izrasline ispod desnog pazuha, analiza isečka je pokazala pozitivna rezultat. I naknadne provere na VMA i inostranim klinikama takođe. Kao poznatom i priznatom sportisti Evropska federacija se potrudila da mu pomogne i ponudila mu je lečenje u Prizu ili u SAD. Moj otac je prihvatio lečenje u Parizu.

S obzirom da nije moglo biti utvrđeno žarište bolesti bilo je teško odrediti terapiju. Lekari su mu predložili da razmisli i uđe u program lečenja sa eksperimentalnim lekom. Prihvatio je. Lečenje se sastojalo od jednonedeljne terapije i tronedeljne pauze. Ukupno četiri terapije.

Posle svake terapije, koja je trajala danonoćno, izgubio bi između 20 i 40 kilograma. U vreme pauza, koje je provodio kod kuće, on je dobijao na težini, ali nikad nije u potpunosti uspeo da nadoknadi izgublenu.

Eksperimentu se bilo podvrglo ukupno deset pacijenata. Od njih deset preživelo je samo dvoje. Moj otac je bio jedan od njih, a mi mislimo da je to bilo zahvaljujući tome što je imao „sportsko srce“. Naime, moj otac je imao prošireno srce, koje je moglo da pumpa veću količinu krvi i da na taj način bolje i brže raznosi lek po organizmu. Ali, to prošireno srce je, verovatno, i bilo uzrok njegove prerane smrti, jer je imao povišeni krvni pritisak što smo znali. Jednog momenta se pritisak otrgao kontroli i smrt je bila neizbežna.

Moj otac je tokom svoje dugotrajne karijere, što kao aktivni takmičar, što kao savezni kapiten, postigao brojne uspehe. O svemu tome postoji dokumentacija koja se čuva i kod nas u porodici. Ali, ne postoji dokumentacija, niti dokumentacija o tome i može da postoji, koliko je moj otac voleo ovaj sport, koliko je energije utrošio u podizanje mladih generacija, koliko je ljubavi preneo na te mladiće, sa kakvim je entuzijazmom brinuo njihove brige i probleme. Bio je nesebičan i svoje znanje je nesebično prenosio sportistima, bez obzira na klupsku pripadnost.

Od 1996. godine, u čast i na sećanje na Eriha Špajzera, postojeće takmičenje osnovaca prerasta u Memorijal Eriha Špajzera, na kome se pobednicim pored medalje Saveza Srbije, pehara Saveza Vojvodine i prelaznog pehara OŠ „Vuk Karadžić, uručuje i pehar porodice Špajzer. Rita kaže da je prošlo dosta vremena kako se ovaj turnir organizovao kao memorijani i da bi možda sada mogao da preraste u kup. Ali o tome odlučuje savez.

Stjepan A. Seder

2007.